

Neplatné hlasy ve volbách, omyl nebo úmysl?

Tomáš Lebeda

Katedra politologie a evropských
studií FF UP v Olomouci

Konference GIS Esri v ČR
22.–23. října 2014

Neplatné hlasy ve volbách

Co jsou neplatné hlasy?

Výzkum neplatných hlasů ve světě

Výzkum neplatných hlasů v České republice

Dostupnost informací o počtu neplatných hlasů v jednotlivých typech voleb v ČR

Jak neplatné hlasy vznikají?

- 1) Socio-ekonomické příčiny
 - vzdělanost, gramotnost, sociální vyloučení,...
- 2) Politicko-protestní příčiny
 - nespokojenost s kandidáty, voleným orgánem, politikou, ekonomikou,...
- 3) Institucionální příčiny
 - povinná účast, volební systém, souběh voleb, složitost pravidel,...
- 4) Omyl nebo úmysl... (?) - při vyhodnocování výsledků voleb

Jak neplatné hlasy vznikají?

- 1) Socio-ekonomické příčiny
 - vzdělanost, gramotnost, sociální vyloučení,...
- 2) **Obvykle kombinace všech příčin najednou**
 - - liší se jen jejich vzájemný podíl
- 3) **- v některých případech se vzájemně umocňují**
 - povinná účast, volební systém, souběh voleb, složitost pravidel,...
- 4) Omyl nebo úmysl... (?) - při vyhodnocování výsledků voleb

Neplatné hlasy ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2013

Procento NH: 0,74 %

Minimum okres: 0,57 %

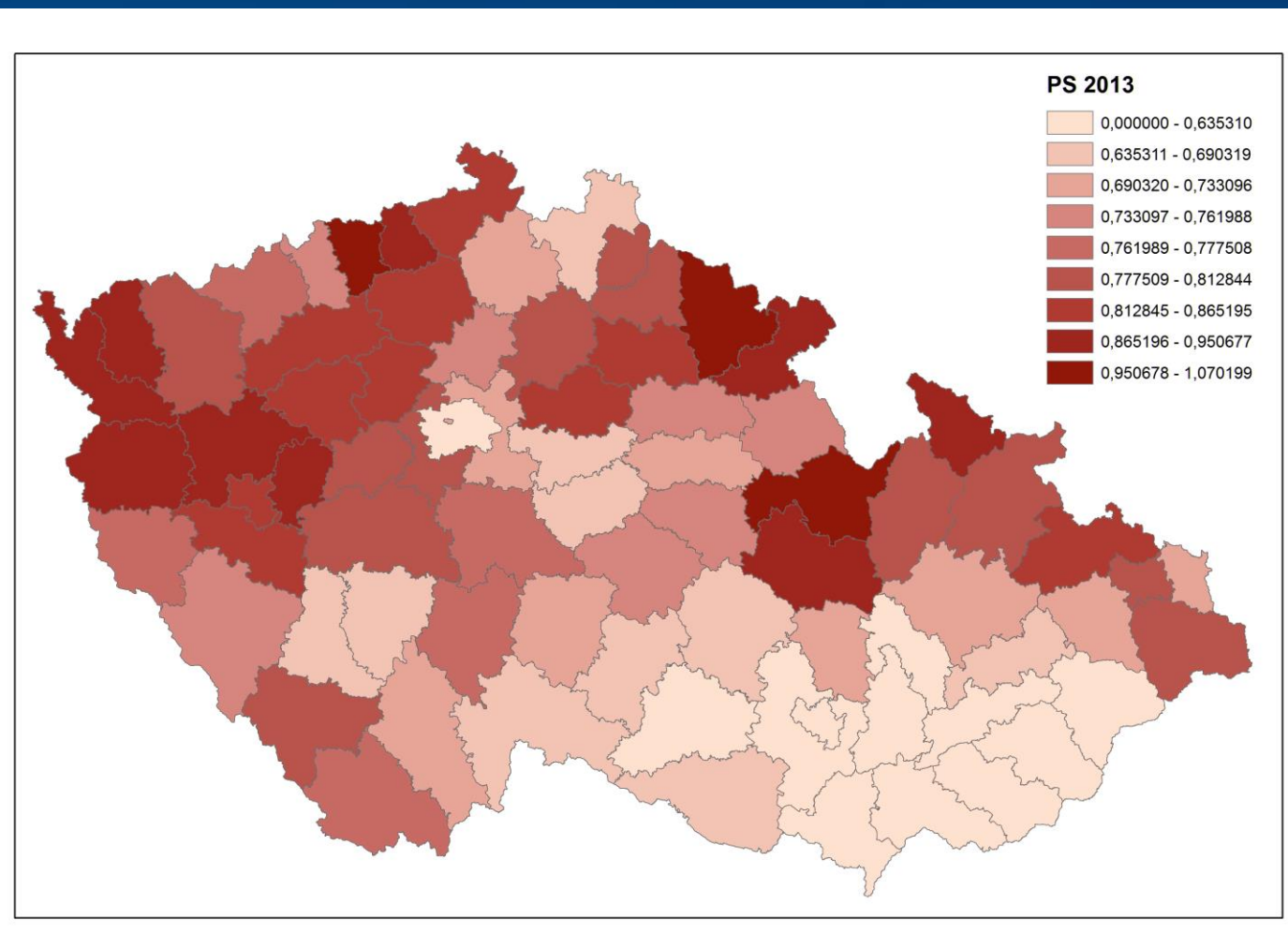
Minimum obec: 0,00 %

Minimum okrsek: 0,00 %

Maximum okres: 1,07 %

Maximum obec: 9,23 %

Maximum okrsek: 15,79 %

Neplatné hlasy ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2013

Procento NH: 0,74 %

Minimum okres: 0,57 %

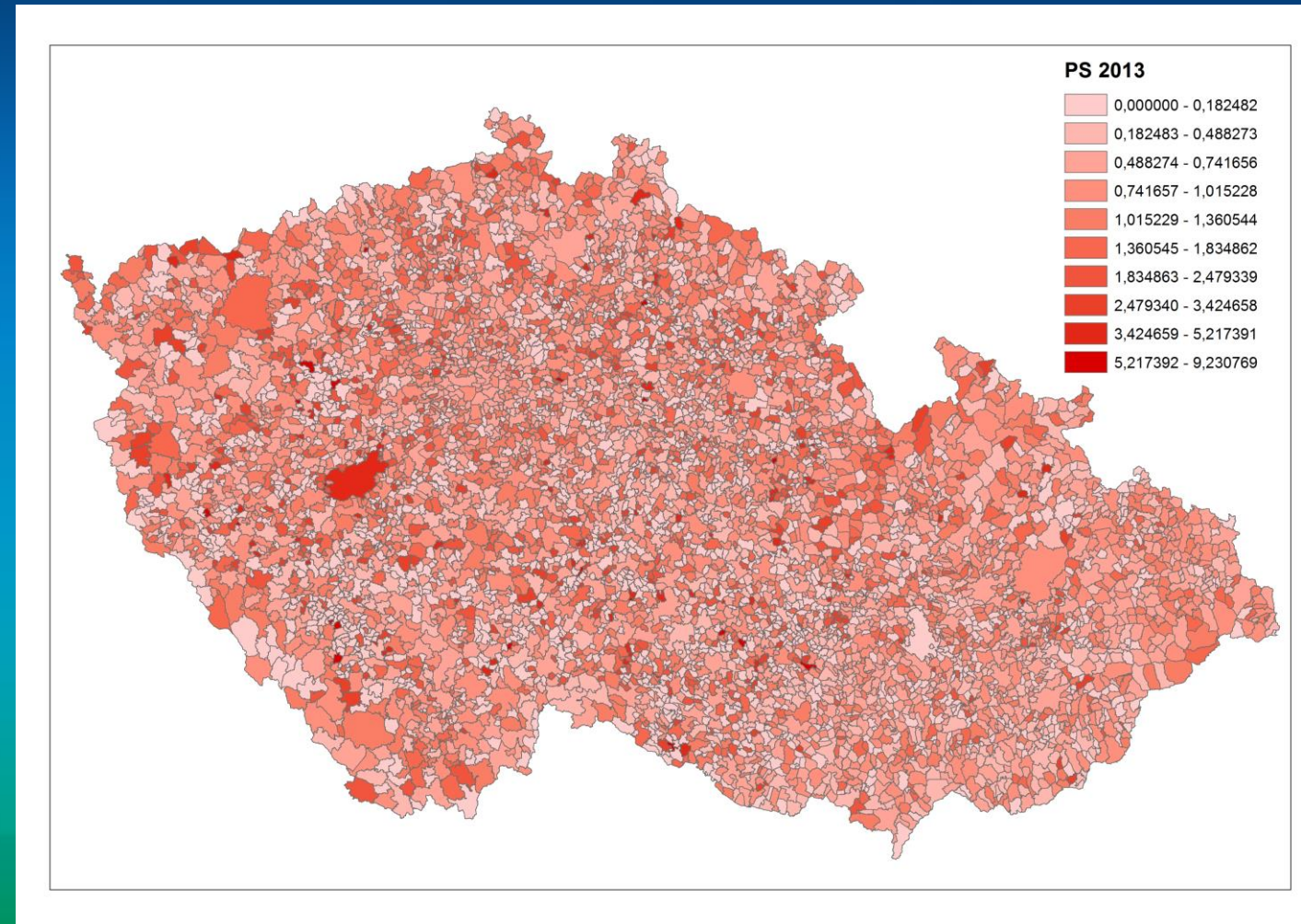
Minimum obec: 0,00 %

Minimum okrsek: 0,00 %

Maximum okres: 1,07 %

Maximum obec: 9,23 %

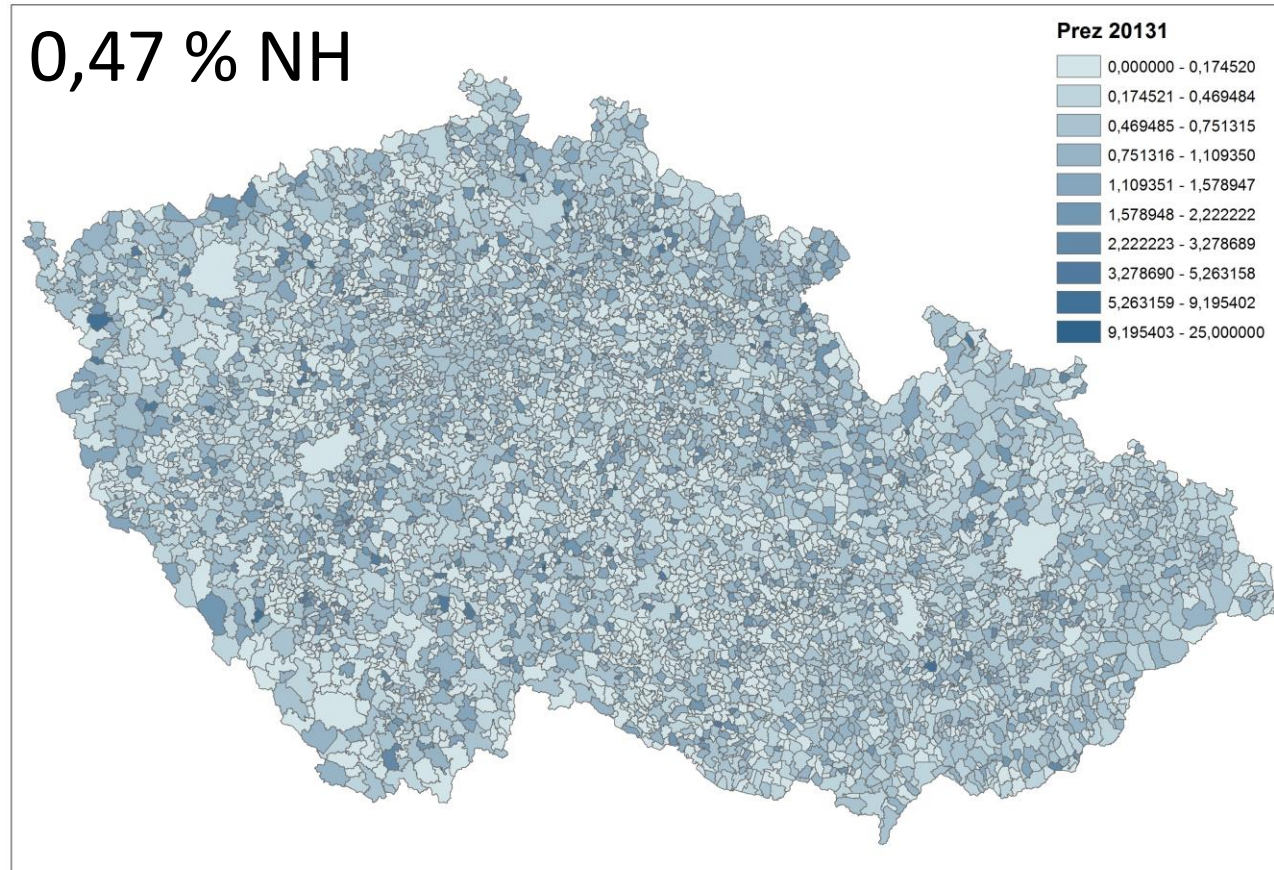
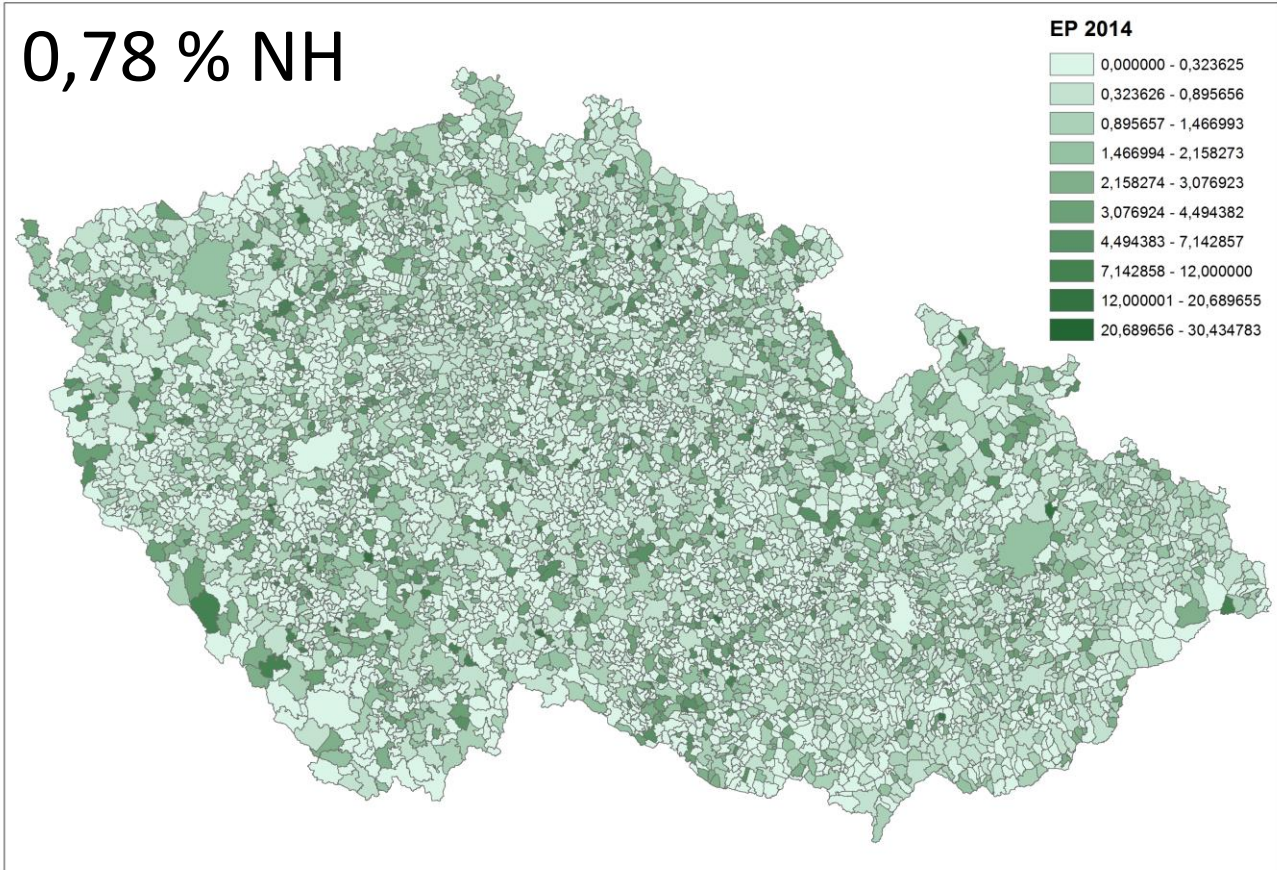
Maximum okrsek: 15,79 %

Další příklady voleb s nízkým podílem neplatných hlasů

Evropský parlament 2014

Prezidentské volby 2013

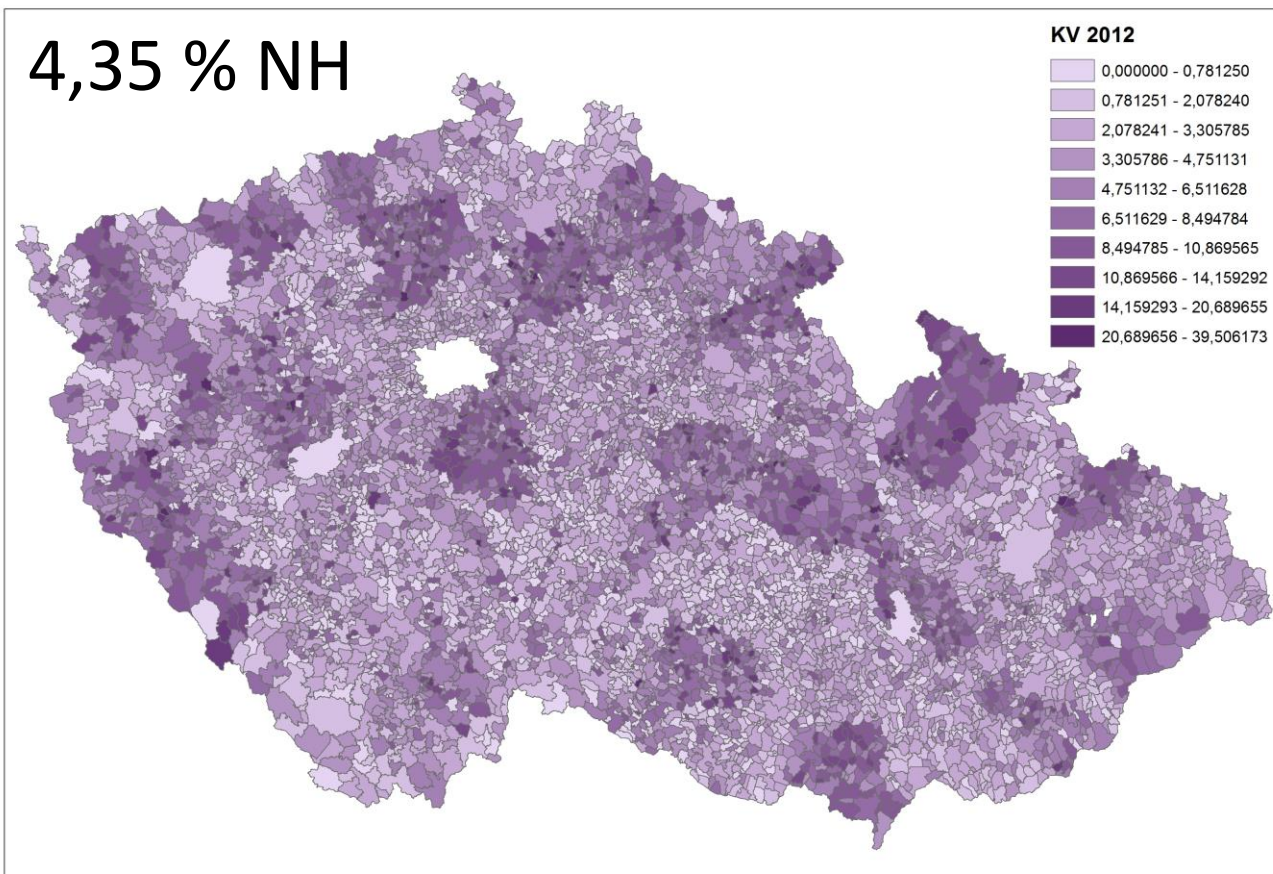
Volby s vysokým podílem neplatných hlasů

Tzv. podzimní volby – Senát, kraje, obce

- Souběh dvou voleb
- Složitá volební pravidla (obce)
- Protest (zejména Senát)
- Omyly při zpracování
- ? úmysl

Neplatné hlasy ve volbách do krajů 2012

Krajská zastupitelstva 2012

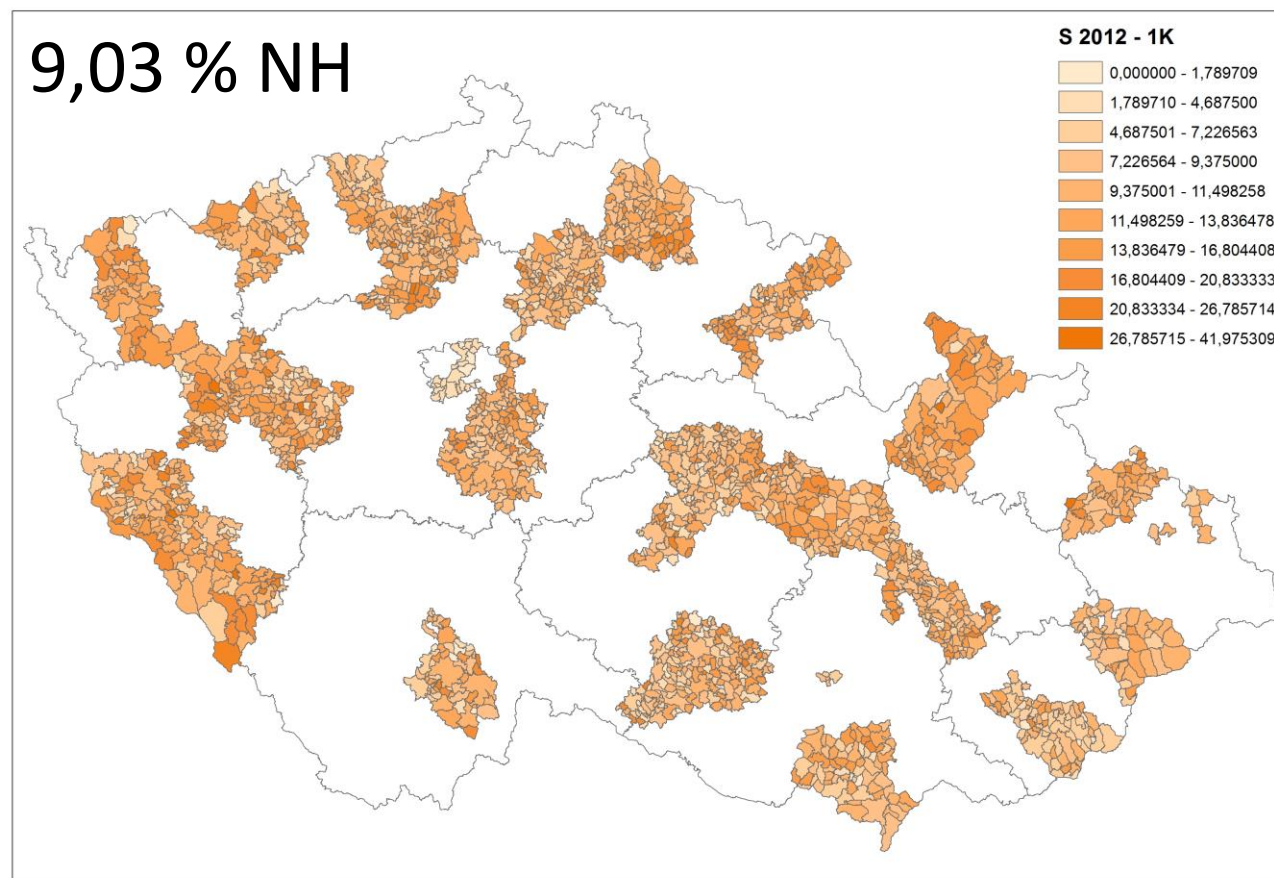
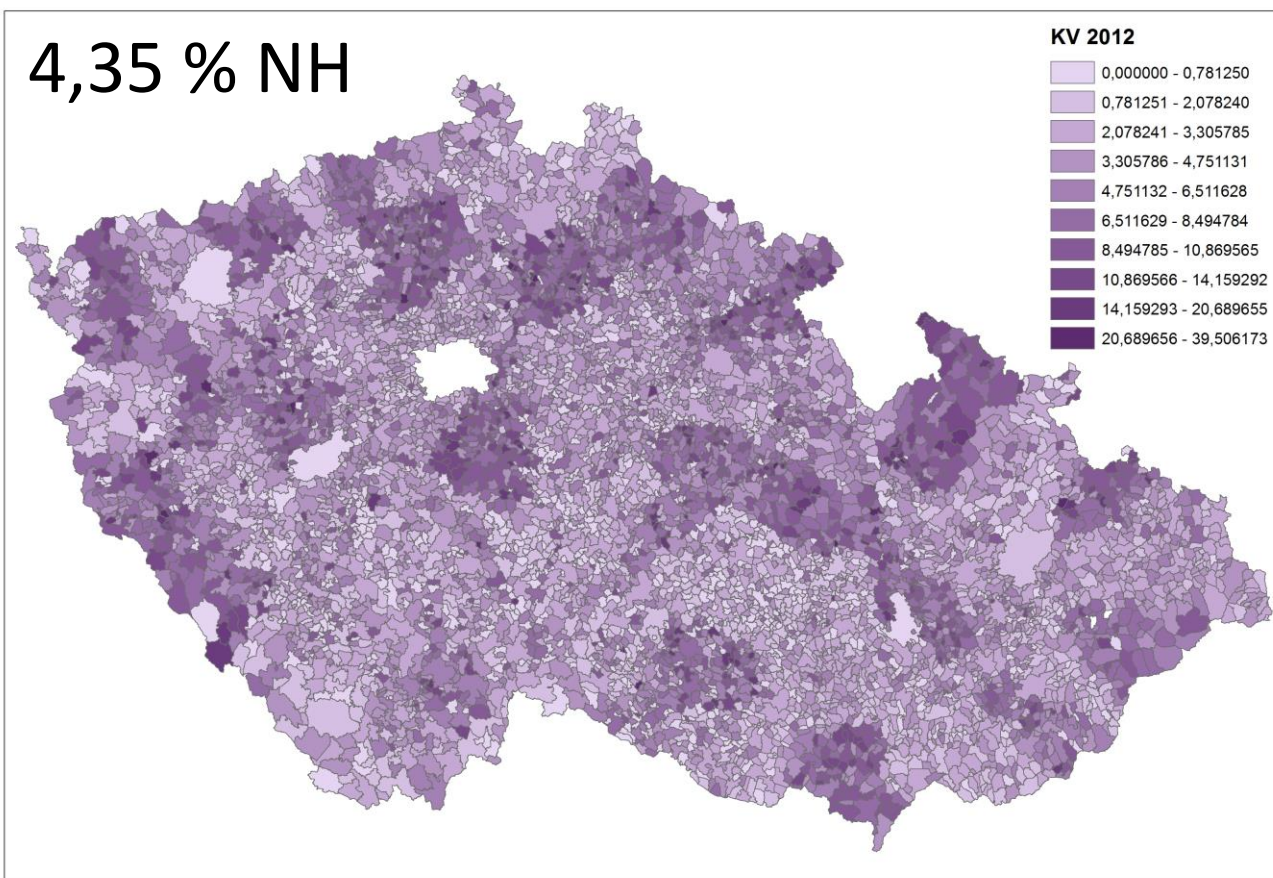
Výrazné regionální rozdíly
v podílu neplatných hlasů

PROČ ?

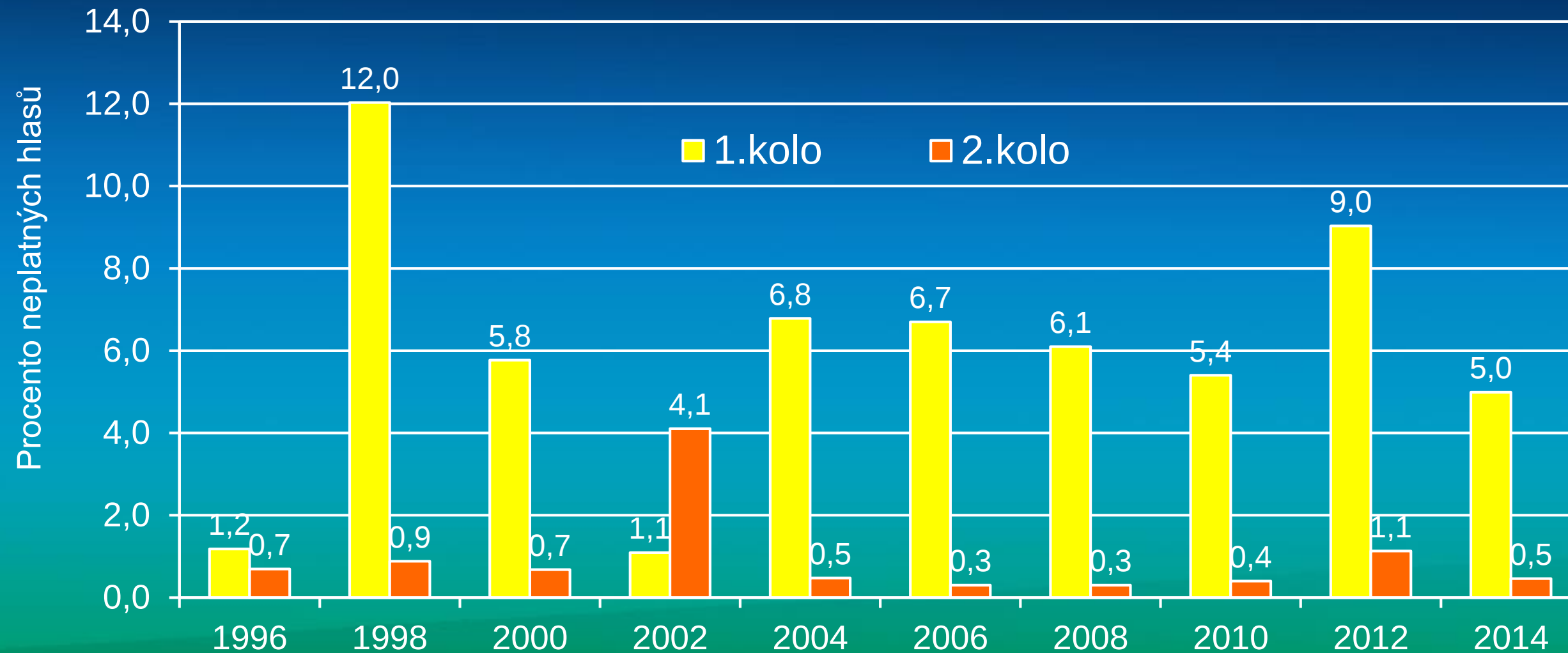
Neplatné hlasy ve volbách do krajů a Senátu 2012

Krajská zastupitelstva 2012

Senátní volby 2012 – 1. kolo

Neplatné hlasy v senátních volbách

Neplatné hlasy v komunálních volbách

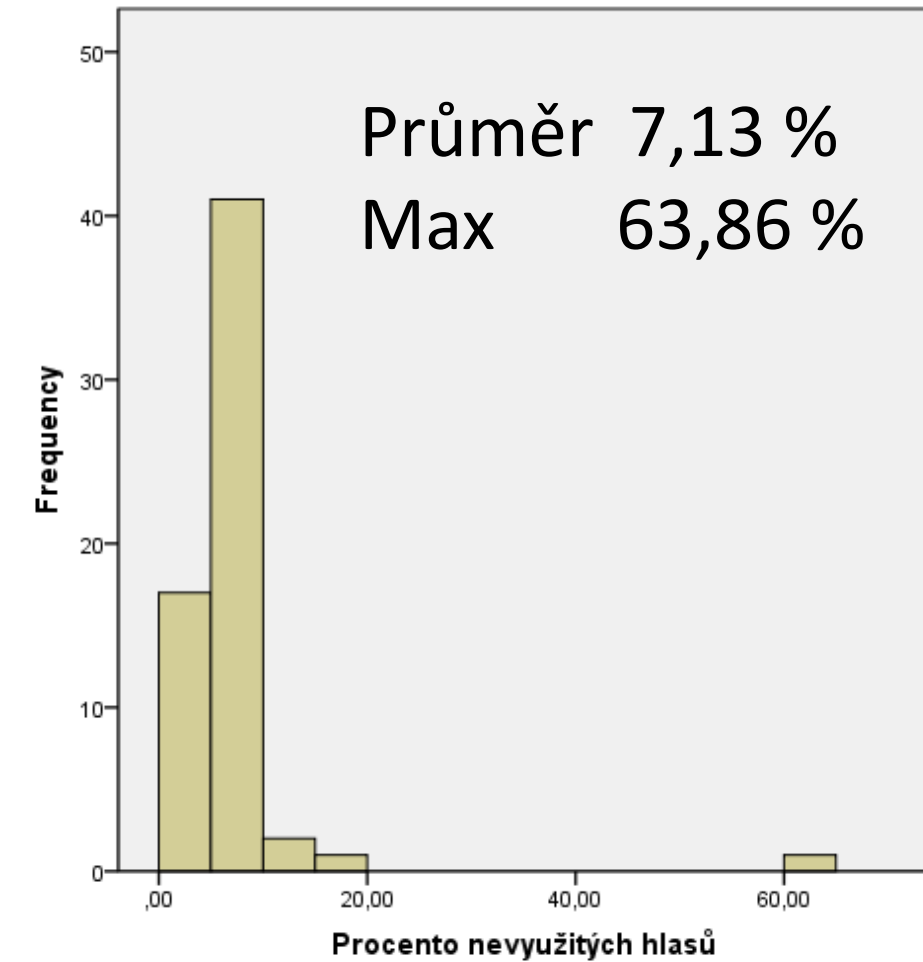
Český statistický úřad nezveřejňuje počet neplatných hlasů ani počet neplatných lístků

Zpětně tento údaj nelze vypočítat

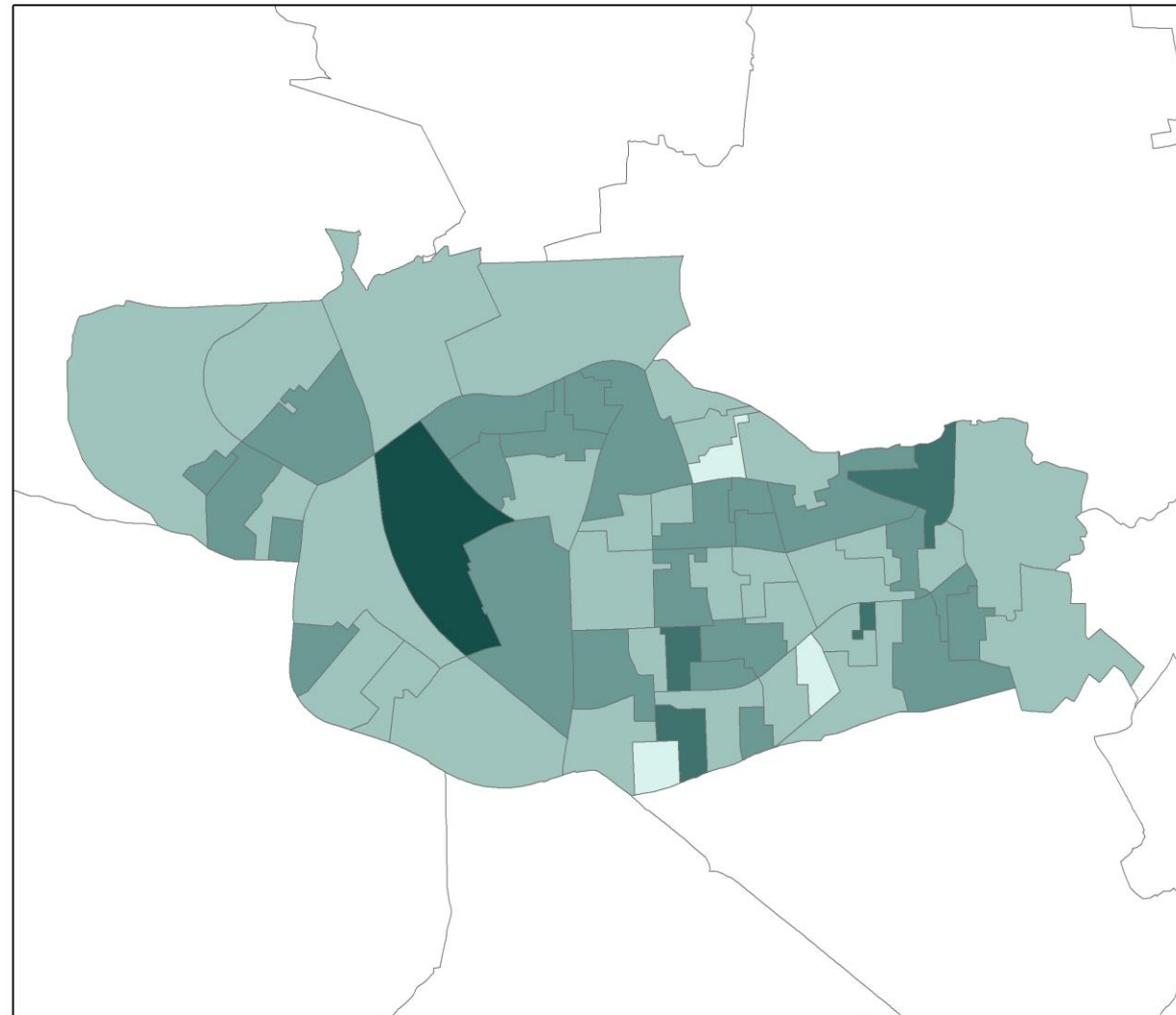
- každý volič disponuje více hlasy
- nelze rozlišit mezi neuplatněnými hlasy a neplatnými hlasy

Vypočítat lze pouze počet **NEVYUŽITÝCH HLASŮ**

Příklad extrémně vysokého podílu nevyužitých hlasů

Praha 11 - 2010

Příklad extrémně vysokého podílu nevyužitých hlasů

Volby do zastupitelstev obcí 20.10. - 21.10.2006

Výsledky voleb

Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu

Kraj: Hlavní město Praha

Obec: Praha 3

Obvod: 4

Okrsek: 123

Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
888	300	33,78	298	210

Kandidátní listina		Hlasy	
číslo	název	abs.	v %
<u>1</u>	Volba pro město-NK (Prav. kl.)	43	20,48
<u>2</u>	Koalice SNK ED, KDU-ČSL	26	12,38
<u>3</u>	Česká str.sociálně demokrat.	13	6,19
<u>4</u>	DOHODA pro Prahu 3	17	8,10
<u>5</u>	Komunistická str.Čech a Moravy	0	0,00
<u>6</u>	Občanská demokratická strana	78	37,14
<u>7</u>	Strana zelených	33	15,71

Praha 3, volby 2006

Každý volič 9 hlasů

298 odevzdaných obálek

210 platných hlasů

92,17 % nevyužitých
hlasů

Zdroj: www.volby.cz

Příklad chyby při sčítání hlasů

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 19. - 20.6.1998

Výsledky hlasování za územní celky

Kraj: 34 Západočeský
Okres: 05 Plzeň-město
Obec: 554791 Plzeň
Okrsek: 0118

Okrsky			Voliči v sezn.	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy	% plat. hlasů
celk.	zpr.	v %						
1	1	100.00	490	490	100.00	389	394	101.29

Volební strana		Platné hlasy		Volební strana		Platné hlasy	
		celk.	v %			celk.	v %
01	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	31	7.87	18	Strana zelených	2	0.51
10	Sdruž.pro rep.-Republ.str.Čsl.	9	2.28	04	Demokratická unie	7	1.78
05	Občanská demokratická strana	136	34.52	09	Komunistická str.Čech a Moravy	35	8.88
12	Důchodci za životní jistoty	14	3.55	06	Občanská koalice-Politic.klub	2	0.51
07	Česká str.sociálně demokrat.	104	26.40	02	Nezávislí	8	2.03
13	Česká strana národně sociální	0	0.00	11	Unie svobody	46	11.68

Zdroj: www.volby.cz

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 25.10. – 26.10.2013

Výsledky hlasování za územní celky

Kraj: Středočeský kraj

Okres: Rakovník

Obec: Hřebečnický

Okrsek: 1

Volíči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy	% platných hlasů
42	37	88,10	37	38	102,70

Strana		Platné hlasy		Předn. hlasy
číslo	název	celkem	v %	
1	Česká str.sociálně demokrat.	5	13,15	X
2	Strana svobodných občanů	1	2,63	X
3	Česká pirátská strana	0	0,00	
4	TOP 09	7	18,42	X
5	HLAVU VZHŮRU - volební blok	0	0,00	
6	Občanská demokratická strana	9	23,68	X
7	Romská demokratická strana	0	0,00	
9	politické hnutí Změna	0	0,00	
10	Strana soukromníků ČR	0	0,00	
11	Křesť.demokr.unie-Čs.str.lid.	0	0,00	

Strana		Platné hlasy		Předn. hlasy
číslo	název	celkem	v %	
13	Suver.-Strana zdravého rozumu	0	0,00	
14	Aktiv nezávislých občanů	0	0,00	
15	Strana Práv Občanů ZEMANOVCI	0	0,00	
17	Úsvit přímé demokr.T.Okamury	0	0,00	
18	Dělnic.str.sociální spravedl.	0	0,00	
20	ANO 2011	9	23,68	X
21	Komunistická str.Čech a Moravy	6	15,78	X
22	LEV 21-Národní socialisté	1	2,63	X
23	Strana zelených	0	0,00	
24	Koruna Česká (monarch.strana)	0	0,00	

Ojedinělé případy vysokého procenta nevyužitých hlasů – rizikové faktory

- Souběh dvou voleb – náročnost na sčítání
- Dvoudenní volby – nelze vyloučit manipulace přes noc
- Snadnost úmyslného zneplatnění lístku při sčítání
- Neexistence dostatečných procedur eliminujících možnosti volebních podvodů
- Neexistence účinné kontroly sčítání hlasů

Konference GIS Esri v ČR

22.–23. října 2014